

Nr 131.

Av herr **Hoppe m. fl.**, *angående viss ändring av bestämmelserna om tillsättning av klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningarna.*

Till 1947 års riksdag överlämnade Kungl. Maj:t förslag till »Lag om kyrkomusiker». I propositionen erinrades bl. a. om att frågan om kyrkomusikernas tjänstgörings- och anställningsförhållanden visat sig mer än vanligt invecklad och segsliten. »Reformproblemet», sades det, »är i själva verket snart halvsekelgammalt». Kungl. Maj:ts förslag upptog emellertid blott vissa konstitutiva stadganden för en lösning — så att säga i princip — av kyrkomusikerfrågan, men ej definitiva förslag i övrigt beträffande de nya kyrkomusikertjänsternas speciella anordning och dithörande befattningshavares avlöningsförhållanden, men ställde Kungl. Maj:t i utsikt att sådant förslag skulle överlämnas till 1948 års riksdag.

När 1947 års riksdag fattat principbeslut i kyrkomusikerfrågan, menade man sig i vida kretsar våga hoppas, att år 1948 skulle medföra en definitiv lösning av frågan, alltså även med bestämmelser om kyrkomusikertjänsternas anordning, befattningshavarnas löneförhållanden m. m. Då Kungl. Maj:t ej ansett sig kunna förelägga 1948 års riksdag det bebadade förslaget i frågan, är för närvarande hela kyrkomusikerproblemet i praktiken fullständigt olöst. Även om man vill hoppas, att genom Kungl. Maj:ts initiativ något åtgöres i frågan under innevarande riksdag, kan man befara, att den ej i år får sin slutgiltiga lösning. Att besvikelsen blivit mycket stor i den talrika kyrkomusikerkåren, är näppeligen något att förvåna sig över.

Dröjsmålet med det definitiva beslutet har emellertid också såväl för skola som kyrka medfört mycket allvarliga olägenheter. Detta sammanhänger särskilt med att till 1947 års riksdags principbeslut i frågan fogades den bestämmelsen, att klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningarna ej fingo tillsättas med ny innehavare annorledes än genom förordnande tills vidare. Mot detta stadgande fanns år 1947 kanske ej anledning till någon erinran, då man väntade, att hela frågan skulle få sin definitiva lösning nästföljande år. När så ej blev fallet, har ju detta stadgande om tjänsternas vakanssättning kommit att utsträckas över oväntat lång tid, och detta har kommit att få helt enkelt ödesdigra verkningar även för församlingar och skoldistrikt. Vid årsskiftet 1948—49 voro sålunda ej mindre än 226 organist- och kyrkosångartjänster vakanssatta. Bekymmersammast

syns det vara med de s. k. förenade tjänsterna. De mycket osäkra förhållandena inverka i hög grad ogynnsamt på nyrekryteringen till banan: antalet folkskollärare och blivande folkskollärare, som utbilda sig för kyrkomusikertjänst, har sjunkit mycket sabbt. I många församlingar nödgas man nu dela upp den förenade tjänsten på två vakansvikarier: en folkskollärare och en organist och kyrkosångare — den senare ofta oexaminerad. I andra församlingar kräva skolans målsmän, att lärartjänsten återbesättes med ordinarie innehavare, och genomdriva detta sitt krav, vilket självfallet gör problemet om anställandet av kyrkomusiker än mer svårlöst. Det torde ej innebära någon som helst överdrift att säga, att det kyrkliga livet, skolans gärning, musiklivet blir lidande på anordningen med vakanssättning av samtliga lediga organist- och kyrkosångarbefattningar. För kyrkomusikerna betyder det ju intet mindre än att de berövats varje möjlighet att nu bli ordinarie liksom att erhålla befordran till bättre tjänsteställning.

Om man nu knappast vågar hoppas, att innevarande års riksdag skall ge den definitiva lösningen av kyrkomusikernas problem, som så länge låtit vänta på sig, synes det så mycket angelägnare att fråga sig, om ej nu kunde göras något för att minska skadeverkningarna av stadgan om vakanssättning av samtliga lediga tjänster. Det synes som om en uppmjukning av denna bestämmelse borde kunna företagas omedelbart och som om en sådan uppmjukning borde kunna medföra snabba och bestämda fördelar. Det förhåller sig nämligen så, att ett stort antal organist- och kyrkosångartjänster redan nu ha en organisation, som utan tvivel kommer att bestå även efter planerad lagstiftning om kyrkomusiker. Det synes då meningslöst att sådana tjänster ej få besättas med ordinarie innehavare. Enklarest och lämpligast torde vara att Kungl. Maj:t erhåller befogenhet att i särskilda fall bevilja dispens från bestämmelsen att tjänsterna ej få besättas med ordinarie innehavare. Kungl. Maj:t kommer helt visst vid eventuella beviljandet av sådan dispens att för dispensens beviljande uppställa sådana villkor, att en tjänsts tillsättande med ordinarie innehavare ej kommer att stå hindrande i vägen för lagens om kyrkomusiker genomförande. Församlingar och skoldistrikt skola nog i sådana fall förklara sig villiga att ikläda sig de ytterligare åtaganden, som kunna bli en följd av definitivt antagande av kyrkomusikerlagen. Likaså torde församlingar och skoldistrikt vara redo att vid anställandet av ordinarie befattningshavare uppställa det villkoret att befattningshavaren är skyldig underkasta sig de eventuella ändringar rörande tjänstgöringens art och omfattning, som de motsedda författningsbestämmelserna kunna komma att påfordra.

Med stöd av vad som ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att Kungl. Maj:t må i särskilda fall och efter gjord ansökan bevilja dispens från

bestämmelsen, att klockar-, organist- och kyrkosångarfattningar icke må annorledes än genom förordnande tills vidare tillsättas med ny innehavare.

Stockholm den 20 januari 1949.

Carl Hoppe.

Ernst V. Staxång.

O. Malmborg
i Skövde.

Edvin Gustafsson
i Bogla.

Rudolf Boman
i Kieryd.

Verner Hedlund.

Ivar Johansson
i Mysinge.

Birger Utbult.

Sam. B. Norup.
